

Durmuş Hocaođlu

Ermeni Mes'elesinde Riskli Adımlar: II

Yeniçađ., "Analiz"., 24 Kasım 2006, Cuma., s.06
"Analiz" Sıra No: 472; 2006-134; Kasım-10

YENIÇAĞ

Hâtırlanacağı gibi, bir önceki yazımızda, Hükûmet'in Ermeni iddialarını "kökten çürütmek" üzere, milletlerarası tarihçilerden oluşacak bir tarih komisyonu kurulması önerisinin ardından, atak şeklinde yeni bir siyâset geliştirerek, konuyu, Uluslararası Tahkim Mahkemesi (IAC), veya benzeri, milletlerarası bir yargı merciine taşımaya karar vermek aşamasında olduğundan ve bunun da Türkiye'deki **Ermeni Lobisi** nezdinde ümit hâsıl etmiş bulunduğundan söz etmiş ve teklifin sâhibi olan Şükrü Elekdağ'ın gerekçesinin de, "*Türkiye'nin, 1915 olaylarının BM Soykırımı Önleme ve Cezalandırma Sözleşmesi hükümleri uyarınca değerlendirilmesini kabul edeceğini açıklaması ve bu amaçla uluslararası tahkim yoluna başvurulmasını önermesi durumunda Ermeniler'in bunu reddedeceğini, ancak bu açıklamanın, Türkiye'nin moral ve hukuksal haklılığının göstergesi olacağını ve sorunun Türkiye'ye karşı siyasi istismarını büyük ölçüde kısıtlayacağı*" şeklinde olduğunu eklemiş ve yazıyı şu cümlelerle noktalamıştık: "*İlk bakışta çok sağlam görünen bir mantığı var bu gerekçenin; ama "ilk bakış" her zaman yanıltıcı olabilir. Biraz üzerinde durmakta fayda var.*"

Gerçekten de bu mantıkta bir yerlerde aksayan birşeyler – birşey değil, birşeyler - var; şimdi üzerinde "birazcık" duralım.

İlk olarak hemence söylenmesi gereken şudur ki, hiçbir kimse, sâdece kuvvetli bir ihtimâle güvenerek, kazanacağından kat'î sûrette emîn olmadan hiçbir hususta hakkını aramak için mahkemeye mürâcaat etmez; hassaten hayat-memat mes'elelerinde. Şu hâlde gerek Hükûmet'in ve gerekse de Sayın Elekdağ'ın işbu mahkemeye tam bir emniyet duyduklarından şüphe etmedikleri anlaşılmaktadır. Ancak, ilk problem de hemen bu noktada zuhûr etmektedir: Bu kat'î emniyet hissi neye istinâd etmektedir; mesnedi nedir? Mes'eleye romantik kurguların çerçevesinden çıkılarak bakıldığında bu suâle tam bir kalbî itminân ile müsbet bir cevap verilmesinin imkânsızlığı kendisini hemence göstermektedir: Böyle bir mahkemenin hiçbir sûrette tam ve kat'î bir güvenilirliği olamaz. Şu hâlde ortada, görmezlikten gelinemeyecek çok ciddî bir risk faktörü bulunmaktadır.

Risk var, hem de çok yüksek; zîra, ilkin böyle bir mahkemede hâkim(ler)in ve jüri olarak görev yapacak tarihçilerin teşkîli büyük bir problem oluşturacaktır, ikincileyin ise, tarihin bir mahkeme alanı ve tarihçinin de hâkim olarak kabûl edilmesi de ayrı bir risk yaratacaktır.

Birincisi, üzerinde taraflarca kolay uzlaşma sağlanamayacak teknik bir problemdir ve uzlaşmazlık durumunda — ki bu da büyük ihtimâlle karşı taraftan gelecek ama vebâli bizim üzerimizde kalacaktır — Türkiye mahkemeden kaçan ülke olarak tanıtılmakla daha büyük bir yara alacak ve muhtemelen tezini milletlerarası arenada hiç müdâfaa edemez hâllere düşecektir. İkincisi felsefî bir prensip problemidir; tarihin bir mahkeme ve tarihçinin de hâkim olarak telâkkî edilmesi felsefî bir anlam taşır — ki meselâ Jaspers gibi filozoflar onu da kabûl etmez[1] — hukukî değil. Çünkü esas itibâriyle bir tarih felsefesi problemi olarak “Tarih” (Historia Rerum Gestarum), tarihçi tarafından, “orada öylece duran”, el değmez, göz görmez, ulaşılamaz, bu sebeple de bir tür metafizik evsâfî hâiz “Tarihî Varlık” (Res Gestae)[2] hakkında, kendi bulunduğu yerde inşâ ettiği bir senaryodur ve bu sebeple de tarihçiler arasındaki görüş farklılıkları en mâsum şekliyle bile çok derin olabilmektedir — esâsen tarihin bir bilim olarak kabûlüne yönelik kuvvetli îtirazların asıl sebebi de budur. Bu, hakîkten de mes’elenin “en mâsum şekli”dir. Ya bir de mâsumiyetten uzak olanı? Karşımıza çıkacak diğer “hâkim tarihçiler”in ne kadar gerçek tarihçi oldukları kadar ne kadar dürüst olacağının te’minâtı nedir?

★ ★ ★

Bu adım hakîkten çok riskli; ama risk bu kadar değil, çapı daha da büyük.
... devam edeceğiz anlaşılır.

[1] Karl Jaspers., *Felsefeye Giriş.*, Türkçesi: Mehmet Akalın., Dergâh Yay., İst., Şubat 1981., s.116

[2] Bu konuda, şu yazıma sitemden ulaşılabilir: ““Orada Öylece Duran” Tarih”., *Bilgi ve Düşünce.*, Yıl: 1, Sayı: 4., Ocak 2003., s.82-87

www.durmushocaoglu.com

